

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 62/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., LL.M., Mariánske námestie 31, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/135/2023 zo 7. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2024 v znení jej doplnení z 31. decembra 2024, zo 7. januára 2025, zo 14. januára 2025 a z 30. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vrátiť vec na ďalšie konanie, ako aj priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ podal 18. októbra 2022 proti žalovanej (Union poisťovňa, a. s.) žalobu na obnovu konania pôvodne vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 11C/155/2003. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11C/155/2003 z 27. apríla 2007 bola zamietnutá žaloba sťažovateľa proti žalovanej, ktorou sa domáhal oslobodenia od platenia poisteného z poistnej zmluvy z 21. augusta 2001 uzavretej so žalovanou a uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť sťažovateľovi požadovanú sumu ako poistné plnenie. Dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že sťažovateľ pri uzatváraní poistenej zmluvy neuviedol pravdivé a úplné informácie o svojom zdravotnom stave. Krajský súd v Bratislave sa

rozsudkom sp. zn. 2Co/51/2008 z 25. marca 2009 stotožnil so závermi okresného súdu prezentovanými v rozsudku z 27. apríla 2007.

3. Žaloba na obnovu konania vedeného pôvodne okresným súdom pod sp. zn. 11C/155/2003 bola uznesením okresného súdu sp. zn. 9C/73/2022 z 15. novembra 2022 odmietnutá (výrok I) a žalovanej nebol priznaný nárok na náhradu trov konania (výrok II). Súd prvej inštancie odôvodnil svoj záver tým, že žaloba na obnovu konania nebola podaná v lehote podľa § 403 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorá je tri mesiace, odkedy sa žalobca mohol dozvedieť o dôvode obnovy konania alebo odo dňa, keď ho mohol uplatniť. Konštatoval ďalej, že rozhodnutie, proti ktorému žaloba smeruje, nadobudlo právoplatnosť 21. mája 2009 [rozsudok okresného súdu sp. zn. 11C/155/2003 z 27. apríla 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2Co/51/2008 z 25. marca 2009], takže lehota na podanie žaloby uplynula 21. augusta 2009.

4. Okresný súd ďalej akcentoval, že v súlade s § 405 CSP zmeškanie tejto lehoty nie je možné odpustiť, ako aj to, že po uplynutí troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia možno podať žalobu na obnovu konania len v zmysle § 404 CSP, avšak zo žaloby nevyplývalo naplnenie tohto zákonného ustanovenia, pretože neexistuje trestný rozsudok, ktorý by bol neskôr zrušený, a neexistujú ani nové dôkazy, ktoré by súviseli s novými vedeckými poznatkami, a rovnako tak neboli preukázané ani dôvody obnovy konania v § 397 písm. c) až e) CSP.

5. Uznesenie okresného súdu z 15. novembra 2022 bolo uznesením krajského súdu sp. zn. 6Co/136/2022 z 27. decembra 2022 potvrdené ako vecne správne.

6. Dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 27. decembra 2022 najvyšší súd napadnutým uznesením zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ považuje lehotu na podanie žaloby na obnovu konania za zachovanú z dôvodu, že zo strany konajúcich súdov nedošlo k riadnemu odôvodneniu rozsudku krajského súdu z 25. marca 2009 a súdy konajúce o jeho žalobe na obnovu konania vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie žaloby skúmali iba formálne vyznačenú právoplatnosť citovaného rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ v dovolaní poukázal na rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, z ktorých vyplynul záver o tom, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí do obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie.

8. Sťažovateľ tvrdí, že konanie o jeho žalobe vedenej pôvodne okresným súdom pod sp. zn. 11C/155/2003 nie je právoplatne ukončené, takže dosiaľ nebolo rozhodnuté o žalobe a nebol vyčerpaný celý predmet konania.

9. Sťažovateľ v kontexte základného sporového konania, ktorého obnovenia sa domáha, predostiera argumentáciu, podľa ktorej nebolo možné aplikovať § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaná konala pri uzatváraní poisťnej zmluvy v rozpore so zásadou, podľa ktorej právo patrí bdelym. Sťažovateľ poukázal na relevantné rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, ktoré vychádzajú z už uvedenej premisy, no najvyšší súd sa nimi vôbec nezaoberal. Podľa jeho názoru bolo v konaní kľúčové posúdiť naplnenie dôvodu odmietnutia poisťného plnenia.

10. Sťažovateľ tvrdí, že ním podaná žaloba bola odmietnutá z formálneho dôvodu, počítaním lehôt na podklade doložky právoplatnosti súdneho rozhodnutia, no v jeho veci neexistuje rozsudok vo veci samej. V doplneniach ústavnej sťažnosti predkladá právne posúdenie týkajúce sa práva žalovanej ako poistiteľa na odstúpenie od poistnej zmluvy podľa § 802 Občianskeho zákonníka a od ústavného súdu požaduje, aby určil, že „rozsudok je neplatný“, ak vec nie je rozsúdená podľa § 216 CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu nevysporiadania sa s kľúčovou námietkou týkajúcou sa pôvodného konania vo veci žaloby na plnenie (konanie pôvodne vedené okresným súdom pod sp. zn. 11C/155/2003), ako aj z dôvodu formálneho posúdenia procesnej podmienky včasnosti podanej žaloby na obnovu konania.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v kontexte sťažovateľom namietaného porušenia práva na súdnu ochranu zdôrazňuje, že toto právo sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

14. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020).

15. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či dovolateľom uplatnené námietky zakladajú prípustnosť a dôvodnosť dovolania, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (m. m. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Úlohou ústavného súdu je posúdiť rozhodnutie dovolacieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na súdnu ochranu, a teda či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

16. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na súdnu ochranu, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

17. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, zvýrazniť, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ktoré je garantované v obsahovo príbuznom ustanovení čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09)

18. Notoriou plynúcou z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je to, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

19. Vzhľadom na už uvádzané a s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti ústavný súd pristúpil k preskúmaniu, či sa najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa, ktorými odôvodňoval existenciu vady zmätočnosti.

20. Odkazom na bod 12 uznesenia krajského súdu z 27. decembra 2022 najvyšší súd akcentoval odôvodnenie odvolacieho súdu podložené zákonnou právnou úpravou posudzovania lehoty na podanie žaloby na obnovu konania (§ 403 a nasl. CSP), z ktorej vo veci sťažovateľom podanej žaloby konajúce súdy správne vychádzali (k tomu pozri aj body 3 a 4 tohto uznesenia).

21. Pokiaľ sťažovateľ ako dovolateľ argumentoval v súvislosti s plynutím objektívnej lehoty na podanie žaloby na obnovu konania (§ 403 ods. 2 CSP) ničotnosťou súdnych rozhodnutí vydaných v pôvodnom základnom konaní, o ktorého obnovu sa žalobou domáhal (k tomu pozri aj bod 8 tohto uznesenia), najvyšší súd správne poukázal na skutočnosť, že posúdenie tejto procesnej podmienky (ne)uplynutia lehoty prináleží súdu, nie sporovej strane.

22. Zachovanie lehoty na obnovu konania je povinná preukázať strana, ktorá obnovu konania navrhuje, t. j. v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľ. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ zachovanie objektívnej lehoty (počítanej od právoplatnosti súdneho rozhodnutia, o ktorého obnovu sa žiada) na podanie žaloby na obnovu konania odôvodňuje ničotnosťou súdneho rozhodnutia vydaného v základnom konaní (rozsudok krajského súdu z 25. marca 2009). V tomto smere

argumentuje, že súdne rozhodnutie vydané v základnom konaní, o ktorého obnovu sa usiluje, neexistuje, a to pre nedostatok riadneho odôvodnenia (bod 7 tohto uznesenia).

23. Bez potreby bližšieho zaoberania sa uvedenou námietkou ústavný súd konštatuje jej nedôvodnosť. Doložka právoplatnosti súdneho rozhodnutia, z ktorej vychádzali pri posúdení včasnosti žaloby na obnovu konania aj v sťažovateľovej veci konajúce súdy, je osobitným úkonom súdu, ktorým sa osvedčuje, že nastali niektoré právne skutočnosti. Jedinou cestou k nadobudnutiu právoplatnosti rozhodnutia je jeho doručenie zákonom ustanoveným spôsobom. Doložka právoplatnosti je verejnou listinou, pri ktorej sa prezumuje správnosť v nej uvedených údajov, no táto nebráni súdu, aby správnosť týchto údajov posúdil a v prípade zistenia ich nesprávnosti prijal záver o dni právoplatnosti rozhodnutia aj odlišne, ako je uvedený v doložke (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5MCdo/8/2008 zo 17. júna 2009 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/6/2019 zo 7. októbra 2020). V uvedených prípadoch objektívnej nesprávnosti doložky právoplatnosti teda rozhodovacia prax vychádza z predpokladu posúdenia skutočností rozhodných pre ustálenie nadobudnutia právoplatnosti súdneho rozhodnutia zo strany samotného súdu. Sťažovateľ však na rozdiel od už uvedeného nenapáda správnosť doložky právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ale spochybňuje jeho materiálnu stránku, a tým aj jeho existenciu z dôvodu nedostatku odôvodnenia.

24. Náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia je už na podklade ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ale aj najvyššieho súdu (ako to prezentuje aj samotný sťažovateľ) obsahovou súčasťou práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Jeho prípadný nedostatok v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces, môže zakladať prípustnosť a zároveň dôvodnosť vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017). Z uvedeného teda vyplýva, že vada nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia vydaného v základnom konaní mohla (a mala) byť predmetom preskúmania v rámci konania o mimoriadnom opravnom prostriedku – dovolaní, ktoré by smerovalo proti rozsudku krajského súdu z 25. marca 2009 (t. j. súdnemu rozhodnutiu vydanému v základnom konaní), prípadne v rámci ústavnej sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 25. marca 2009. Je však *prima facie* vylúčené, aby sťažovateľom namietaná vada nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia vydaného v základnom konaní bola prejudiciálne preskúmaná v rámci následného sťažovateľom iniciovaného konania o obnove základného konania, a to s cieľom spochybniť pri posúdení procesných podmienok včasnosti podanej žaloby na obnovu konania materiálnu existenciu súdneho rozhodnutia vydaného v konaní, o ktorého obnovu sa sťažovateľ domáha. Uvedené by totiž bolo priamo v rozpore so zásadou právnej istoty viažucej sa v konkrétnych okolnostiach veci k vydanému konečnému súdnemu rozhodnutiu, ktorého právoplatnosť, a tým aj záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť nemôže byť bez ďalšieho spochybňovaná.

25. Zo všetkých už uvedených dôvodov najvyšším súdom zvolené premisy pri posúdení predmetnej argumentácie sťažovateľa odôvodňujúcej vadu zmätočnosti, ako aj závery z nich vyplývajúce považuje ústavný súd za zodpovedajúce zákonnému a ústavnému rámcu upravujúcemu dovolacie konanie. Záver dovolacieho súdu k nedôvodnosti vady zmätočnosti pre arbitrárnosť súvisiacu s posúdením objektívnej lehoty na podanie žaloby na obnovu konania je preto podľa názoru ústavného súdu odôvodnený ústavne udržateľným spôsobom.

26. Pokiaľ sťažovateľ ďalej namieta nevysporiadanie sa najvyššieho súdu s námietkami týkajúcimi sa pôvodného základného konania (predovšetkým prekludovania práva na odstúpenie od poistnej zmluvy podľa § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť dôvodov obsiahnutých v napadnutom uznesení, ktorými najvyšší súd akcentoval skutočnosť ich irelevantnosti vo vzťahu k predmetu posúdenia v konaní o žalobe na obnovu základného konania, keďže predmetom konania vo veci žaloby na obnovu základného konania boli (a mohli byť) výlučne otázky prípustnosti podania z hľadiska jeho včasnosti. Výstižný a úplný je preto aj odkaz najvyššieho súdu na dôvody uvádzané v uznesení krajského súdu z 27. decembra 2022, podľa ktorých žaloba na obnovu konania nebola podaná včas, a preto sa odvolací súd ďalšími tvrdeniami sťažovateľa ako žalobcu vecne nezaoberal, keďže na to chýbal relevantný právny dôvod (bod 14.2 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

27. Na podklade dosiaľ uvedeného a preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v danom prípade postupoval v medziach svojej právomoci, dovolanie sťažovateľa podané z dôvodu existencie vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu riadne preskúmal, dospel pritom preskúmaním jednotlivých dovolacích námietok k ústavne udržateľnému záveru o ich nedôvodnosti.

28. Najvyšší súd v dôvodoch v napadnutom uznesení odpovedá na východiskové námietky uplatnené v dovolaní sťažovateľom ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

29. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd nezistil medzi námietkami sťažovateľa a napadnutým uznesením najvyššieho súdu takú príčinnú súvislosť, ktorá by po prijatí ústavnej sťažnosti odôvodňovala možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom označeného základného práva na súdnu ochranu. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu